

BIJ EEN BIOGRAFIE VAN FRANS DAELS¹

Frank Roels²

Het Tijdschrift voor Geneeskunde publiceerde onlangs een biografie van de arts en vroegere Gentse hoogleraar Frans Daels (1).

Over de periode tijdens en na de tweede wereldoorlog wordt enkel het volgende gezegd: *“Na de Tweede Wereldoorlog zal hij voor zijn politico-sociale actie de volle prijs betalen. Hij dook onder, werd bij verstek ter dood veroordeeld maar kon naar Zwitserland ontsnappen”*.

Deze zeer bondige formulering maskeert een reeks belangrijke feiten die weliswaar aan enkele ingewijden bekend zijn, maar niet langer aan het groeiend aantal nieuwe lezers die na de oorlog geboren zijn. Natuurlijk is het T. Geneesk. geen historisch tijdschrift, maar de geciteerde passage dreigt verkeerd of in het geheel niet begrepen te worden. Dat kan niet de bedoeling zijn.

Frans Daels vluchtte na de bevrijding naar Zwitserland, en werd veroordeeld in 1946³ door een Belgische rechtbank, omdat hij actief had samengewerkt met de Nazi bezetter. De foto (fig.1) toont Daels die de Hitlergroet brengt op het spreekgestoelte van een meeting te Brussel op 21 juli 1941. Daels steunde hier de oproep van het Vlaams Nationaal Verbond (V.N.V.) tot de Vlaamse jongens om aan de zijde van de Duitse troepen te gaan oorlog voeren in Rusland. Hitler was daar in 1941 binnengevallen nadat hij moest vaststellen dat de Engelsen zich niet overgaven zelfs na de zware bombardementen op Londen. Daels publiceerde zijn oproep reeds in *Volk en Staat* van 18 juli (2). Volgens deze krant zou hij ook de leiding op zich nemen van een veldhospitaal aan het front. Vlaamse jongens een onwettige oorlog insturen was blijkbaar voor de arts Daels geen groot gewetensprobleem, evenmin als de miljoenen Russische doden die de Nazi-inval zou veroorzaken. Het Vlaams Legioen werd o.m. ingezet in de loopgraven rond Leningrad, waarvan de langdurige belegering enige honderdduizenden burgerdoden zou kosten. In 1942 bevestigt Daels zijn visie in zijn boek gericht tot de *“Vrouwen, moeders, jeugd”*: *“Wanneer onze jongens op het Oostfront in de*

¹ Een iets kortere versie van dit artikel werd in 2006 geweigerd door de Gentse redactie van het T. Geneeskunde. Ze aanvaardde enkel een zeer korte ingezonden brief waarin verwezen wordt naar dit webarchief.

² Emeritus gewoon hoogleraar, Faculteit Geneeskunde en gezondheidswetenschappen, Universiteit Gent. Email: frank.roels@ugent.be.

³ In 1946 werd het doodvonnis uitgesproken; maar eerder waren er al drie andere maatregelen genomen: onmiddellijk na de bevrijding, een schorsing door de rector; vervolgens schorsing zonder pensioen, zoals 3 andere hoogleraren, door de universitaire onderzoekscommissie (najaar 1945). Deze commissie bestond uit prof N. Goormaghtigh, de juristen prof. Spanoghe en Sterkens, en had als voorzitter, de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg. Hierop volgde later nog een strafrechterlijke uitspraak door de rechtbank tegen een 20-tal leden van het AP (11).